

Vergaderjaar 2008–2009

29 521

Nederlandse deelname aan vredesmissies

Nr. 84

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN, VAN DEFENSIE EN VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 oktober 2008

Op 3 oktober jl. informeerden wij uw Kamer over het onderzoek naar de mogelijkheid en wenselijkheid van inzet van een fregat van de Koninklijke marine, voor beperkte duur, in de wateren van en in de nabijheid van Somalië.

Gelet op artikel 100 van de Grondwet informeren wij u hierbij over het besluit van de regering om van de tweede helft van oktober tot medio december 2008 een luchtverdedigings- en commandofregat (LCF), Hr.Ms. De Ruyter, in te zetten voor de bescherming tegen piraterij, van humanitaire hulp-transporten van het *World Food Programme* (WFP) over zee naar Somalië.

Gronden voor deelname

Op 25 september jl. heeft VN Secretaris-Generaal Ban Ki-moon de lidstaten van de NAVO in een brief verzocht om tijdelijke maritieme bescherming van WFP-transporten, tegen piraterij bij Somalië. Op 2 oktober jl. heeft het WFP Nederland rechtstreeks benaderd met een verzoek om een dergelijke inzet.

De humanitaire situatie in Somalië is recentelijk verslechterd. De toevoer van humanitaire hulp die over zee wordt aangevoerd komt door piraterij in gevaar, zoals de VN-Veiligheidsraad signaleert in ondermeer resoluties 1814, 1816 en zeer recent in 1838 (2008). Piraterij is een schending van het internationale zeerecht en vormt een bedreiging voor het verlenen van humanitaire hulp aan Somalië en voor de hulpverleners zelf. Vanwege het grote aantal kapingen van schepen in de Somalische territoriale wateren en op volle zee in de regio, hebben hulporganisaties voor transport van humanitaire hulp over zee behoefte aan bescherming.

In EU-verband wordt overlegd over een maritieme EVDB-operatie voor de kust van Somalië, mede gericht op bescherming van humanitaire trans-

porten. De Canadese inzet ter bescherming van WFP-transporten eindigt de tweede helft van oktober. De onderhavige Nederlandse inzet is een bijdrage aan het overbruggen van het gat in de bescherming van WFP-transporten in aanloop naar de mogelijke EVDB-operatie. Besluitvorming in EU-verband over de start van een dergelijke maritieme EVDB-operatie wordt binnen afzienbare termijn voorzien.

Inmiddels zijn goede ervaringen opgedaan met maritieme bescherming van WFP-transporten. Van eind maart tot eind juni 2008 heeft Nederland door inzet van Hr.Ms. Evertsen met succes ruim 42 000 ton aan WFP-goederen voor Somalië beschermd tegen piraterij. In totaal zijn met de inzet van diverse landen van november 2007 tot heden meer dan 30 konvooien georganiseerd en beschermd door een fregat, waardoor meer dan 150 000 ton noodhulpgoederen kon worden vervoerd.

Het kabinet is overtuigd van de noodzaak bij te dragen aan leniging van de ergste nood in Somalië. Daarom, alsmede in het licht van de prioriteiten van het Nederlandse Afrikabeleid, heeft de regering opnieuw besloten in te gaan op de verzoeken van de VN en het WFP om een fregat van de Koninklijke marine in te zetten om zeetransporten van humanitaire hulpgoederen naar Somalië te beschermen tegen piraterij.

Politieke aspecten

Somalië kampt al jaren met conflicten en rivaliteit tussen (sub-)clans en belangengroeperingen onder leiding van elkaar bestrijdende krijgsheren. De huidige overgangsregering, de *Transitional Federal Government*, is de internationaal erkende overgangsregering, maar heeft slechts beperkt controle over het Somalische grondgebied.

Het aantreden van de nieuwe premier van Somalië, Nur Hassan Hussein, zorgde begin 2008 voor een toenadering tot een deel van de politieke oppositie, verenigd in de *Alliance for the Re-Liberation of Somalia* (ARS). De ARS bevond zich op dat moment in Eritrea en bestond uit gematigde leden van de Islamitische Rechtbanken (ICU), voormalige parlementsleden, zakenlieden en leden uit de diaspora. Onder auspiciën van de Speciaal Vertegenwoordiger van de Secretaris-Generaal van de VN, Ahmedou Ould Abdallah, kwam op 9 juni jl. in Djibouti een overeenkomst tot stand tussen de *Transitional Federal Government* (TFG) en een deel van de ARS.

Op 19 augustus jl. vond de formele ondertekening van de overeenkomst van Djibouti plaats. De belangrijkste onderdelen van het akkoord zijn termijnen voor een staakt-het-vuren, voor de terugtrekking van Ethiopische troepen, de mogelijkheid van de komst van een internationale stabilisatiemacht en op termijn wellicht van een VN-vredesmacht. Voorts voorziet de overeenkomst in het instellen van een Politiek Comité en een Veiligheids-Comité, die gezamenlijk belast zijn met de uitvoering van de overeenkomst. Echter, niet alle groepen kunnen zich in dit akkoord vinden.

Er is momenteel een toename van activiteiten van gewapende facties in Somalië, met name van radicale islamitische groeperingen als Al Shabaab. Dit benadrukt dat het sluiten van de overeenkomst slechts het begin van een vredesproces is en dat er nog een lange weg is te gaan.

Sinds 2007 is de door de VN geautoriseerde AMISOM-missie van de Afrikaanse Unie (AU) actief in Somalië. Het mandaat van AMISOM is op 19 augustus jl. met zes maanden verlengd. Deze AU-missie is bedoeld om de Somalische TFG te beveiligen en Somalische veiligheidstroepen te trainen, maar is sterk onderbezet. Nederland steunt AMISOM in multila-

teraal kader via onder andere de *Africa Peace Facility* (APF) van de EU. De APF heeft tot op heden met meer dan 15 miljoen euro aan de AMISOM-missie bijgedragen. Daarnaast is uit het nieuwe EU-stabiliteitsinstrument 2,5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor financiering van de AMISOM *Strategic Management and Planning Capability*.

Het fragiele staatsbestel van Somalië zorgt er ondertussen mede voor dat het probleem van piraterij voor de Somalische kust toeneemt, zoals de VN-veiligheidsraad in de eerder genoemde resoluties signaleert. De TFG is niet in staat hier tegen op te treden.

Humanitaire situatie

Zoals vermeld in de Kamerbrief van 2 oktober 2008 over de recente ontwikkelingen in de Hoorn van Afrika (22 831, nr. 59), is de humanitaire situatie in Somalië verslechterd, vanwege voortdurende droogte, gewapend conflict en de stijgende voedsel- en brandstofprijzen. Door het aanhoudende geweld en de instabiele politieke situatie in Zuid- en Centraal-Somalië is het aantal ontheemden in de laatste maanden snel gestegen van 400 000 tot 1,1 miljoen mensen. In de eerste zes maanden van dit jaar is het aantal mensen dat afhankelijk is van humanitaire hulp gestegen tot bijna 3,25 miljoen mensen. Dit is circa 43% van de totale bevolking.

De veiligheidssituatie is in de afgelopen periode verslechterd door gerichte intimidatie en aanslagen op VN-staf, WFP-konvooiën en medewerkers van andere hulporganisaties. Daardoor wordt het steeds moeilijker om de getroffen bevolking met humanitaire hulp te bereiken. De aanwezigheid van VN-staf, zowel lokaal als internationaal, is vanwege deze verder verslechterde veiligheidssituatie in Zuid- en Centraal-Somalië teruggebracht tot een minimaal niveau. Ondanks de grote veiligheidsrisico's in Zuid- en Centraal-Somalië blijven noodhulporganisaties, zoals het WFP en UNICEF, humanitaire hulp verlenen. De internationale gemeenschap stelt de noodzaak van ongehinderde humanitaire toegang aan de orde in contacten met de verschillende partijen in Somalië.

Het internationale hulpverzoek van de VN voor Somalië is dit jaar verder verhoogd van USD 406 miljoen naar USD 646 miljoen. Hiervan is op dit moment 65% gefinancierd (ca. USD 420 miljoen). Het WFP-deel in dit hulpverzoek bedraagt USD 284 miljoen. Hiervan is 88% (USD 250 miljoen) gefinancierd.

Nederland draagt in 2008 14 miljoen euro bij aan humanitaire hulp in Somalië. Dit is inclusief een extra bijdrage van 2 miljoen euro, die in september 2008 is verleend naar aanleiding van het alarmerende rapport van de VN over de humanitaire crisis in de Hoorn van Afrika. Van de totale bijdrage van 14 miljoen euro is 2,5 miljoen euro naar het WFP gegaan voor het verlenen van voedselhulp.

Het WFP is leidend op het gebied van transport en logistieke ondersteuning. Het is actief in geheel Somalië maar concentreert zich op de gebieden waar de nood het hoogst is. Het WFP is meer dan andere organisaties in het risicovolle Zuid- en Centraal-Somalië actief en beschikt inmiddels grotendeels over de benodigde middelen om het voedsel aan te kopen. Het belangrijkste probleem voor het WFP is nu het voedsel op de plaats van bestemming te krijgen. Het grootste deel, ruim 80%, wordt over zee aangevoerd. Transport over zee is goedkoper en sneller, maar ondervindt hinder door het piraterijprobleem. Reders laten zich uitsluitend door het WFP charteren wanneer het WFP de garantie geeft dat zal worden voorzien in maritieme escorte bij Somalië.

De verdere distributie van het voedsel vanaf de haven van Mogadishu naar andere delen van Zuid- en Centraal-Somalië wordt bemoeilijkt door de verslechterende veiligheidssituatie. De distributie wordt vooral door lokale staf van humanitaire organisaties en door ingehuurde transportbedrijven uitgevoerd. Deze transportbedrijven zorgen ook voor de beveiliging ter plekke. Het transport wordt gehinderd door de vele (illegale) wegversperringen. Ook hebben hulptransporten te kampen met beschietingen, bedreiging en aanslagen. In deze situatie hanteert het WFP een garantiesysteem waarbij de transporteurs aanzienlijke sommen geld bij een bank hebben gestort. Mocht er tijdens het transport van de haven naar de plek van bestemming voedsel verloren gaan door een overval of afpersing bij wegblokkades, dan wordt de waarde van het verloren voedsel direct afgetrokken van de gestorte som geld. Dit garantiesysteem leidt er in de praktijk toe dat transporteurs gemotiveerd zijn om hun transporten goed te beveiligen en dat in geval van diefstal of afpersing, het voedsel weer terug gekregen kan worden. Door onderhandelingen te voeren met lokale autoriteiten en dorpsoudsten komt in bijna 80–90% van de gevallen het ontvreemde voedsel alsnog terecht. Ook de grote inzet en betrokkenheid van lokale hulpverleners dragen ertoe bij dat deze hulp de hulpbehoevenden bereikt.

Rechtsgrondslag en mandaat

Aanleiding voor deze nationale missie zijn verzoeken van VN Secretaris-Generaal Ban Ki-moon en het WFP om te voorzien in escorte van WFP-schepen in de territoriale wateren van Somalië en de volle zee bij Somalië. In november 2007 verzorgde Frankrijk een dergelijke escorte, waarna Denemarken vanaf begin februari 2008 deze taak op zich heeft genomen tot begin april 2008. Daarna heeft Nederland deze taak uitgevoerd tot eind juni, en vervolgens Canada van medio augustus tot de tweede helft van oktober. Tot dergelijke maritieme escorte door VN-lidstaten is door de VN-Veiligheidsraad opgeroepen in resoluties 1772 van 20 augustus 2007, 1801 van 20 februari 2008, 1814 van 15 mei 2008 en 1838 van 7 oktober 2008.

Het optreden van VN-lidstaten tegen piraten op volle zee vindt zijn rechtsbasis in het internationale recht, in het bijzonder in het VN-Zeerechtverdrag. Het optreden tegen piraten in de territoriale wateren van Somalië, binnen twaalf nautische mijlen van de kust, vindt sedert de aanvaarding van VN-Veiligheidsraadresolutie 1816 van 2 juni 2008 zijn rechtsbasis in de toepassing van de bepalingen van deze resolutie. Nederland heeft de totstandkoming van deze resolutie actief ondersteund, vanwege de wens te komen tot een multilaterale invulling van de WFP-escortetaak. In resolutie 1816 heeft de VN-Veiligheidsraad uiting gegeven aan zijn bezorgdheid over het gevaar van tegen schepen gerichte piraterij op volle zee en gewapende overvallen binnen de territoriale wateren van Somalië. De resolutie autoriseert de staten die met de TFG samenwerken en die door de TFG tevoren bij de SGVN zijn aangemeld, de territoriale wateren van Somalië binnen te gaan en alle middelen te gebruiken die noodzakelijk zijn om piraterij en gewapende overvallen op zee te bestrijden, overeenkomstig het toepasselijk internationaal recht. Nederland zal met de TFG samenwerken om de genoemde aanmelding bij de SGVN tot stand te laten komen. Op grond van paragraaf 12 van de resolutie zal Nederland zijn activiteiten in dit kader schriftelijk rapporteren aan de VN-Veiligheidsraad.

Voor de eerdere inzet van een Nederlands fregat bij Somalië is reeds een bilateraal verdrag tot stand gekomen tussen Nederland en de TFG. Dit verdrag werd gesloten toen resolutie 1816 nog niet van kracht was en loopt af in april 2009. Het verdrag bestrijkt gelijk resolutie 1816 het

optreden tegen piraterij in de territoriale wateren van Somalië. Daarnaast voorziet het verdrag in een statusregeling voor in de territoriale wateren van Somalië aanwezige Nederlandse militairen. Het verdrag zal ook op de onderhavige inzet van toepassing zijn.

Net als bij de vorige inzet zullen met de vlaggenstaat van te escorteren schepen overeenkomsten worden gesloten over de stationering van een Nederlands beveiligingsteam aan boord van deze schepen. In die overeenkomsten zullen onder meer de taken en de status van het team worden afgebakend.

Indien tijdens het optreden verdachten van zeeroverij worden aangehouden, zal per geval, afhankelijk van het Nederlandse belang, worden bezien of de verdachten overgeleverd kunnen worden aan een land in de regio of dat de verdachten in Nederland worden vervolgd. Indien overlevering op juridische of humanitaire gronden niet mogelijk blijkt, zal mede in overleg met het Openbaar Ministerie worden bezien hoe verder dient te worden gehandeld. Op basis van de eerdere ervaringen ligt het overigens niet in de lijn der verwachting dat er personen zullen worden aangehouden. In de praktijk blijkt de afschrikkende werking van een escorte voldoende.

Deelnemende landen en internationale context

De inzet van Hr.Ms. De Ruyter ten behoeve van het beschermen van WFP-zeetransporten voor Somalië betreft een nationale operatie. Tegelijkertijd is de hieronder geschetste internationale context van belang, in het bijzonder de uitwerking van plannen door de EU voor een toekomstige maritieme EU-missie ter implementatie van VN-Veiligheidsraadresolutie 1816. Het kabinet volgt de ontwikkelingen op dit gebied nauwgezet.

Zoals gemeld in onze brief d.d. 1 juli 2008 over het einde van de inzet van Hr.Ms. Evertsen (29 521, nr. 77), heeft Nederland in eerste instantie de mogelijkheid verkend van een toekomstige omvorming van de inzet van opeenvolgende landen tot een formele VN-operatie. Uit besprekingen met de VN is duidelijk geworden dat deze organisatie op dit moment haar beperkte (plannings-)capaciteit niet zal inzetten voor een maritieme VN-operatie bij Somalië. Nederland heeft vervolgens actief bijgedragen aan de totstandkoming van VN-Veiligheidsraadresolutie 1816 over piraterijbestrijding bij Somalië en binnen de Europese Unie aangedrongen op een spoedige EU-bijdrage ter implementatie van resolutie 1816.

De EU besloot op 15 september jl. een lichte coördinatiestructuur («EU NAVCO») in te stellen ter ondersteuning van eventuele nationale operaties van EU-lidstaten voor de kust van Somalië. Dit in afwachting van een mogelijke toekomstige maritieme EVDB-operatie in dit gebied. De EU-coördinatiestructuur behelst een klein team (vier personen) in Brussel dat een liaisonfunctie heeft en contacten onderhoudt met bijvoorbeeld het WFP en maritieme organisaties. Lidstaten blijven zelf de politieke en militaire verantwoordelijkheid dragen voor hun eventuele inzet voor de kust van Somalië. Op dit moment hebben Frankrijk en Spanje een kleine maritieme presentie ten noorden van Somalië, in de Golf van Aden. Deze landen richten zich vooralsnog op afschrikking van piraterij en op bescherming van koopvaardij schepen, waarbij EU NAVCO de verbinding vormt tussen de maritieme presentie en eventuele reders die informatie wensen over de veiligheidssituatie of de mogelijkheden van maritieme bescherming wensen te kennen. EU NAVCO vervult ook een verbindingsfunctie in het geval van maritieme escorte van het WFP. De politieke controle op EU NAVCO vindt plaats door de Raad van de Europese Unie en de strategische aansturing door het Politiek en Veiligheids Comité, waarin Neder-

land, net als alle EU-lidstaten, zitting heeft. Het EU-Voorzitterschap, de SG/HV, het hoofd van het coördinatieteam en de lidstaten die militaire middelen inzetten bij Somalië, zorgen voor nauwe afstemming van hun respectieve activiteiten via EU NAVCO.

Nederland heeft ingestemd met deze lichte coördinatiestructuur onder de voorwaarde dat de EU zich ook in sterke mate richt op de beveiliging van humanitaire transporten en dat er wordt toegewerkt naar een volwaardige maritieme EVDB-operatie. Daarmee zou alsnog de door Nederland bepleite multilaterale invulling van deze beveiligingstaak kunnen worden gerealiseerd. Besluitvorming in EU-verband over de start van een dergelijke maritieme EVDB-operatie wordt binnen afzienbare termijn voorzien.

Invloed

Nederland is zelf verantwoordelijk voor de wijze waarop de operatie wordt uitgevoerd en aangestuurd. Inherent aan de taken van het fregat is nauwe afstemming met het WFP. Verder zal de nodige coördinatie met EU NAVCO plaatsvinden. Relevante informatie over operationele activiteiten en over de situatie in het inzetgebied zal met de EU-coördinatiecel worden gedeeld. Voorts zal met partners in de regio informatie uitgewisseld worden.

Militaire aspecten

Haalbaarheid

De militaire opdracht voor het fregat Hr.Ms. De Ruyter is dezelfde als die van Hr.Ms. Evertsen bij de eerdere inzet: het beschermen van WFP-zee-transporten van humanitaire hulpgoederen uit Mombasa (Kenia) en Djibouti (Djibouti) naar Mogadishu (Somalië) of andere havens aan de kust van Somalië. Hr.Ms. De Ruyter is toegerust om deze taak uit te voeren.

Toename van piraterij in en nabij Somalië

Zowel de uitrusting als het organisatievermogen van de piraten die opereren vanuit hoofdkwartieren op het vasteland, lijken sinds de vorige operatie met Hr.Ms. Evertsen te zijn verbeterd. De stijging van het aantal kapingen in de afgelopen maanden bevestigt dit beeld. De vier piratengroepen die opereren langs de 3025 kilometer lange kust van Somalië, kunnen met behulp van moederschepen en kleine schepen naar schatting ongeveer 350 kilometer uit de kust opereren. In 2008 (stand 1 oktober 2008) zijn in totaal zestig pogingen tot kaping ondernomen, waarvan er veertien zijn geslaagd.

Het vereiste militaire vermogen

Aangezien het escorteren van een WFP-schip heen en terug ongeveer een week in beslag neemt, kan één fregat in principe vier escortes per maand voor zijn rekening nemen, zo nodig van meerdere schepen tegelijk. Op basis van ervaring met eerdere escortes van WFP-schepen, zal dit naar verwachting voorzien in de behoeften van de WFP.

Hr.Ms. De Ruyter telt een standaardbemanning van 153 militairen, die wordt aangevuld met een beveiligingsteam van het Korps Mariniers dat tijdens het escorte door het Nederlandse fregat aan boord van het WFP-schip zal worden geplaatst. Het team zal zich hierbij beperken tot het uitvoeren van beschermingstaken. Om de WFP-schepen te kunnen beschermen beschikt de bemanning van Hr.Ms. De Ruyter over moderne

apparatuur, maar dit keer niet over een boordhelikopter. Hoewel een boordhelikopter tot de intrinsieke uitrusting van het fregat behoort, doet het ontbreken ervan in deze specifieke missie niet af aan de geschiktheid van het fregat om zijn taak uit te voeren. Aangezien Hr.Ms. De Ruyter beschikt over uitgebreide radarapparatuur, is het gemis van de waarnemingsfunctie van de helikopter in deze missie acceptabel. Voorts beschikt Hr.Ms. De Ruyter over afdoende verdedigingsmiddelen zoals mitrailleurs, snelvuurkanonnen en een zee- en landdoel kanon, om het eigen fregat en de te escorteren schepen te beschermen. Ten slotte is Hr.Ms. De Ruyter zelfvoorzienend.

Geschiktheid en beschikbaarheid

De omvang van Hr.Ms. De Ruyter in combinatie met de middelen aan boord zullen naar verwachting een afschrikkend effect hebben, waardoor het aannemelijk is dat piraten het WFP-schip bij voorbaat al niet zullen naderen. Tot nu toe is geen van de landen die het WFP heeft geassisteerd in aanraking gekomen met piraten. Mocht Hr.Ms. De Ruyter toch worden geconfronteerd met een aanval van piraten, dan zijn haar bemanning en het beveiligingsteam afdoende toegerust om hierop adequaat te kunnen reageren.

Hr.Ms. De Ruyter heeft op 15 september koers gezet naar de Middellandse Zee om onderdeel te zijn van het NAVO-eskader *Standing NRF Nato Maritime Group-1* (SNMG-1). Aangezien VN Secretaris-Generaal Ban Ki-moon de lidstaten van de NAVO in een brief verzocht om maritieme bescherming van het WFP en de Secretaris-Generaal van de NAVO het belang hiervan onderschrijft, was er bij de NAVO begrip voor het onttrekken van Hr.Ms. De Ruyter aan SNMG-1 ten behoeve van inzet voor het WFP.

Wijze van optreden

Hr.Ms. De Ruyter begeleidt WFP-schepen vanaf het laden in bijvoorbeeld Djibouti of Mombasa, naar de Somalische haven van bestemming, tot terugkeer in de haven van vertrek waar ze wederom kunnen worden volgeladen. Tijdens het lossen van hulpgoederen neemt Hr.Ms. De Ruyter het beveiligingsteam tijdelijk aan boord en wacht het circa twee nautische mijlen van de haven op het WFP-schip. Tijdens het lossen onderhoudt het Nederlandse fregat voortdurend contact met het WFP-schip. De WFP-contractanten brengen in een gewapende escorte de humanitaire hulpgoederen naar een WFP-opslag. Via vrachtwagenkonvoeien gaan de goederen vervolgens door naar opslag- of distributieplaatsen.

Tijdens het escorte wordt een veiligheidszone rondom de WFP-schepen gehanteerd. Indien een ander vaartuig zich binnen deze zone begeeft, zal het worden verzocht de zone te verlaten. In de eerste instantie zal dit via reguliere scheepscommunicatie geschieden. Als hierop niet wordt gereageerd, zal het vaartuig op een andere manier, bijvoorbeeld door middel van waarschuwingslichten en waarschuwingsschoten, worden gemaand de zone te verlaten.

Geweldsinstructie

Voor de operatie zullen dezelfde nationale Rules of Engagement (RoE) worden toegepast als voor de inzet van Hr.Ms. Evertsen. Deze RoE maken optreden mogelijk tegen de piraterijdreiging op volle zee en dreiging van gewapende overvallen in de territoriale wateren van Somalië, binnen de grenzen van het toepasselijke nationale en internationale recht. Voorts voorzien ze in de vereiste bevoegdheden voor zelfverdediging en de verdediging van de te escorteren schepen.

Bevelsstructuur

Aangezien Hr.Ms. De Ruyter in het kader van een nationale operatie wordt ingezet, valt het fregat onder nationale bevelsstructuur.

Risico's

In de afgelopen maanden is de intensiteit van piraterij in de Somalische wateren toegenomen. Er is geen reden aan te nemen dat dit op korte termijn zal verminderen. Hierdoor neemt de kans op een confrontatie met piraten toe. De dreiging voor Hr.Ms. de Ruyter en de door haar geëscorteerde schepen wordt als laag tot matig ingeschat. De dreiging voor WFP-schepen die niet worden geëscorteerd is onverminderd hoog.

Duur van de uitzending

Hr.Ms. De Ruyter zal naar verwachting in de tweede helft van oktober de escortetaak van Canada overnemen en is beschikbaar voor het escorteren van WFP-schepen tot medio december 2008. Een langere inzet is niet wenselijk in verband met het vaarprogramma van het fregat waarbij onder andere rekening wordt gehouden met het onderhoud van het schip.

Samenhang

Deze inzet van militaire middelen om te bewerkstelligen dat ontwikkelingssamenwerkingsdoelen, in casu het verstrekken van humanitaire hulp aan de noodlijdende bevolking van Somalië, kunnen worden bereikt, is bij uitstek een voorbeeld van een samenhangende inzet van middelen en instrumenten. De inzet geschiedt in de internationale politieke context van het streven naar uitvoering van het eerdergenoemde Djibouti-akkoord.

Financiën

De additionele uitgaven die gemoeid zijn met de Nederlandse bijdrage aan de operatie in Somalië (Hr.Ms. De Ruyter) worden bij een inzetduur van twee maanden geraamd op circa 1,3 miljoen euro. Hierbij is rekening gehouden met inverdieneffecten doordat geplande activiteiten geen doorgang vinden. Binnen de HGIS komen deze additionele uitgaven ten laste van het non-ODA budget voor humanitaire hulp op de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

De minister van Buitenlandse Zaken,
M. J. M. Verhagen

De minister van Defensie,
E. van Middelkoop

De minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
A. G. Koenders